

**Unjárgga gielda/
Nesseby kommune**
RÅDMANNEN

Saksmappe: 2016/266/1532/2016
Arkiv: 140
Saksbehandler: Marit Helene Pedersen
Dato: 26.04.2016

Unjárgga gielda Nesseby kommune

KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2016 -19

Vedtatt av kommunestyre den 20.09.2016

1. HVORFOR UTARBEIDE KOMMUNAL PLANSTRATEGI

Kommunens skal i den kommunale planstrategien drøfte strategiske valg i sitt totale planbehov. Dette er hjemlet i plan- og bygningslovens § 10 -1. En kommunal planstrategi bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, tjenesteproduksjon og gi en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Kommunen skal også ta stilling til om gjeldende kommuneplan - eller deler av denne - skal revideres eller oppheves.

Formålet med planstrategien er å få et overordnet politisk og administrativt styringsverktøy både på kort og lang sikt. Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge videre planarbeid.

Planstrategien setter et sterkt fokus på at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig.

Kommunal planstrategi skal;

- Underbygge og bidra til en bedre samordning av de ulike planene
- Bidra til mer behovsstyrt planlegging
- Sikre en politisk prioritering av planoppgavene i perioden

Kommunal planstrategi er for øvrig en viktig arena for å drøfte og avklare behov for interkommunal planlegging. Dette kan gjelde både innenfor arealplanlegging og annen tjenesteyting. Kommunene er pålagt å se planstrategien i forhold til kommunereformprosessen.

Prosessen frem mot kommunal planstrategi for Nesseby kommune er beskrevet i en egen sak til formannskapet 12.04.2016 i sak 25/16. Det er ikke utarbeidet kommunal planstrategi for Nesseby tidligere.

Kommunestyret vedtok i saken følgende;

1. Kommunestyret i Nesseby vedtar oppstart av arbeidet med kommunal planstrategi 2016-2019
2. Oppstart kunngjøres for offentligheten, nabokommuner, regionale myndigheter og ev særskilte interessegrupper. Kommunale råd og utvalg inviteres til å medvirke.
3. Formannskapet er styringsgruppe for planprosessen.
4. Kommunestyret behandler Kommunal planstrategi for Nesseby 2016-2019 i ordinært møte 20.09.2016

Varsel om oppstart av kommunal planstrategi for Nesseby kommune er kunngjort i Dagbladet Finnmarken 26.4.2016 og på kommunens hjemmesider. Varselet er lovpålagt og skal informere statlige etater, nabokommuner, organisasjoner og interessegrupper om oppstart av planarbeidet. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

1.2 Nasjonale og regionale føringer

Regjeringen fremmer hvert år nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Disse er:

- Gode og effektive planprosesser
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by- og tettsteder

Finmark fylkeskommune har 8.juni 2016 vedtatt regional planstrategi 2016-2019 med satsingsområdene næring, kultur, folkehelse og miljø, samferdsel, tannhelse og areal.

Et overordnet prinsipp er at det skal være større sammenheng og samordning mellom statlige føringer, regionale planer og prosesser og den kommunale planleggingen innad og i samarbeid med nabokommuner.

Kommunelovens kapittel 8 regulerer arbeidet med økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og rapportering i kommunene.

2. UTFORDRINGER OG PLANBEHOV I NESSEBY KOMMUNE

2.1 Kommuneplanen

Kommunens øverste plannivå er kommuneplanen bestående av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen omhandler kommunens visjon og overordnede mål for samfunnsutviklingen, og gir strategiske føringer for arbeidet innenfor de forskjellige tjenesteområdene og for kommuneplanens arealdel. Arealdelen gir igjen føringer for arealbruken i reguleringsplanene.

Nesseby kommunes *Kommuneplan 2011-2021 med strategidel og arealdel* er vedtatt 14.06.2011. Det er ikke utarbeidet en helhetlig samfunnsdel, men *Kommuneplanens strategidel* med seks overordnede mål for samfunnsutvikling: *Befolkning, oppvekstvilkår, næringsutvikling, organisasjonen Nesseby kommune, språk og kultur og miljø- og beredskap* er godkjent som samfunnsdel.

2.2 Samfunnsdelen

Nesseby kommune har ikke en fullstendig samfunnsdel av kommuneplanen, men en strategidel som er godkjent. Det er i utgangspunktet ikke et stort behov for å ha en større samfunnsplan med bakgrunn i at det er gjort grundige analyser av Nessebysamfunnet i forbindelse med arbeidet med kommunereformen. Etter rådmannens syn er det viktigere å få på plass gode plandokumenter på oppvekst og helse-, pleie- og omsorgsdelen for å ha styringssignaler til de største tjenesteproduksjonsområdene. Det bør derfor utarbeides en helhetlig samfunnsdel i neste planperiode.

Planbehov

- Det utarbeides en helhetlig *samfunnsdel av kommuneplanen* i neste planperiode 2020-2023

2.3 Rullering av arealdelen

Kommuneplanens arealdel i Nesseby ble vedtatt av et enstemmig kommunestyre 14. juni 2011. Av hensyn til den omfattende planprosessen som ligger bak en revisjon av kommuneplanens arealdel, er det formålstjenlig at denne ikke gjentas for ofte. Dette også av hensyn til den forutsigbarhet i tid som kommuneplanen er ment å gi alle aktører i samfunnet, inkludert sektormyndigheter. Kommuneplanens arealdel 2011-2021 har fungert som et godt verktøy med tanke på kommunens langsiktige arealbruk. I den siste tiden har planen blitt utfordret på at flere vil bygge utenfor kommunens regulerte områder og det blir derfor behandling av mange dispensasjonssaker. Det vil være viktig å tydeliggjøre Nesseby kommunes holdning og strategi for langsiktig arealbruk. Viktige tema vil være forholdet til dyrka mark/jordvern, kystzone og en gjennomgang av reguleringsplaner. Det er uttrykt ønske fra politisk nivå for å utarbeide ny reguleringsplan for Varangerbotn (sentrumsplan).

Planbehov

- Det er ikke behov for å rullere *kommuneplanens arealdel* i planperioden 2016-2019. Det vil være realistisk å utarbeide ny reguleringsplan for Varangerbotn i neste planperiode, 2020-2023. Planlegging av prosessen bør starte i slutten av 2019.
- Det settes i gang et felles kystzoneplanarbeid for kommunene rundt Varanger-fjorden (Vardø, Vadsø, Nesseby, Sør-Varanger) gjennom Øst-Finnmark Regionråd. Sør-Varanger kommune skal ta det faglige ansvaret for arbeidet

3. Utviklingstrekk og utfordringer

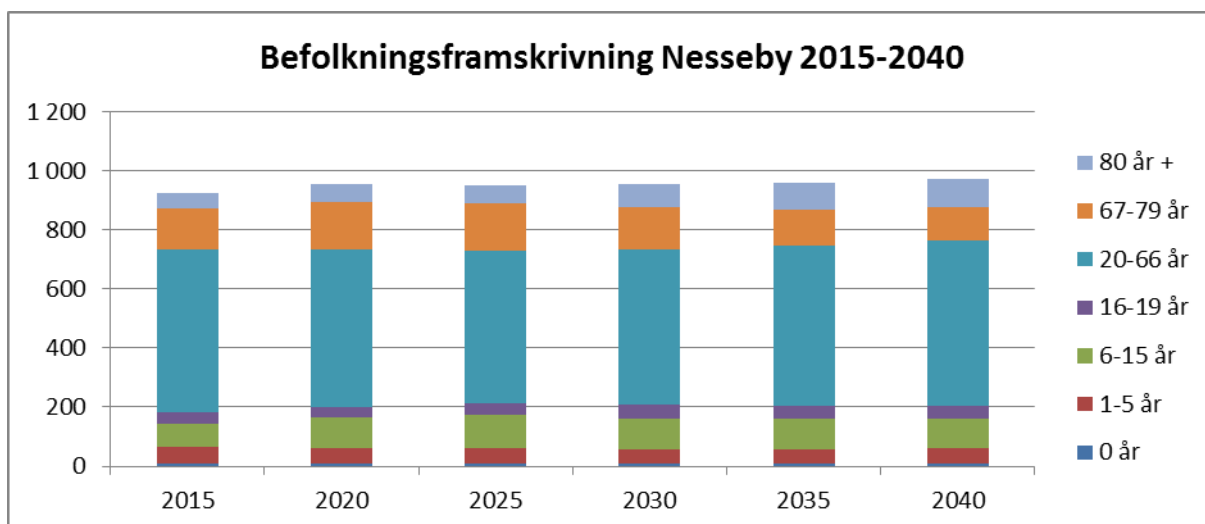
3.1 Befolkningsutvikling og boligbygging

Folketallsutviklingen har de to siste årene vært svært positiv med 934 innbyggere 1.1.2015 og 959 innbyggere 1.1.2016. Dette betyr at folketallsveksten har vært på 2,7 % de siste tre år, noe som er den høyeste prosentvise veksten i Finnmark. Veksten ligger betydelig over framskrivningen av befolkningen i tabellen under der folketallet pr 1.1.16 allerede ligger over det beregnede folketallet for 2020 og er nesten på beregnet 2035-nivå.

Nesseby kommune har hatt en befolkningsvekst som viser seg å være større en det Statistisk sentralbyrå har anslått. Hovedforklaringen for veksten de senere årene er gode fødselstall, og at kommunen har tatt i mot og vil ta i mot flyktninger de kommende årene. Nesseby kommune antar på den bakgrunn at befolkningsutviklingen vil være positiv de kommende årene. Kommunal tjenesteyting må tilpasses en eventuell videre folketallsvekst. Det kan gi et behov for en styrking av barnehage- og skoletilbudet. Utviklingen kan også bety større behov for helse og omsorgstjenester som følge av vekst i antall innbyggere i alderen 67 år til 80+ år.

Nedenfor følger tabell og grafer for befolkningsframskrivning for Nesseby 2015-2040.

	2015	2020	2025	2030	2035	2040
0 år	9	10	9	8	10	10
1-5 år	57	50	50	48	47	50
6-15 år	78	104	113	105	104	102
16-19 år	39	38	42	48	44	44
20-66 år	550	533	514	523	542	557
67-79 år	138	157	162	144	121	114
80 år +	53	63	61	79	93	94
Totalt	924	955	951	955	961	971

Boligsituasjonen har vært anstrengt med mangel på boliger en tid. Man opplever en høy grad av nybygginger og rehabiliteringer for å møte etterspørselen.

Gratis kommunale boligtomter har vært et populært tiltak. En ønsket utvikling innen sentralisering av boligmassen er til en viss grad oppnådd, men alle kommunens bygder har hatt positiv utvikling på boligområdet. Det er også gitt noen dispensasjoner for spredt boligbygging utenfor de sentrale områder. Nesseby har mange fritidsboliger, og dette markedet kan betegnes som godt.

Annonseringstiden for boliger så vel som fritidsboliger er kort, som oftest noen få uker.

Kommunen opplever etterspørsel fra grunneiere som ønsker omdisponering av arealer til etablering av hyttetomter. Det oppleves også å være mangel på næringstomter. Kommunen står svært ofte i avveining mellom arealbruk til bebyggelsesformål og jordvern. Dette fordi områdene med lett tilgjengelig bebyggelsesareal i kommunen oftest er beiteområder.

3.2 Levekår og folkehelse

Nesseby kommune søker bevisst å skape positivitet rundt det å komme fra og å bo i Nesseby og ha en identitet bygd på det samiske og norske. Det legges stor vekt på at kommunen er flerkulturell med basis i samisk og norsk og at dette er en stor styrke for kommunen. Isak Saba-senteret og Varanger Samiske museum bidrar også i stor grad til den sjøsamiske identitetsskapingen i kommunen gjennom sine ulike arrangementer og tiltak. Nesseby kommune var på norgestoppen i en bolyst-undersøkelse gjort i 2015. Frivilligheten er stor i Nesseby, og et vell av idrettslag og interesseforeninger bidrar sterkt til å befeste Nessebys identitet og omdømme, som en god plass å være. Folkehelsen er etter nasjonale undersøkelser på linje med andre kommuner i Finnmark. Senter for samisk helseforskning (SSHF) ved Universitetet i Tromsø gjorde vinteren 2014 en særskilt *Helse og livsstilsundersøkelse, SAMINOR*. Resultatene skal legges fram i august 2016 og vil legge grunnlaget for planlegging og tiltak på dette området.

Det er gjennom andre undersøkelser kjent at Nesseby ligger høyt i rusproblematikk, og arbeidet med rus- og psykiatriplan er derfor satt i gang. Arbeidsledigheten er lav, rundt 2 % over flere år.

Friluftsliv er svært viktig for nessebyværingene og den tradisjonelle høstingskulturen med fiske, jakt og bærplukking er levende i folks dagligliv og fritid. Man har større grad av naturalhushold enn vanlig i dag og i matlaging er reinkjøtt, sjø- og innlandsfisk og bær viktig og gir en sunn basis i kostholdet.

Noen sentrale faktorer av betydning for folkehelse og velferd (kilde: Regjeringen.no)

3.3 Næringsliv og sysselsetting

Nesseby kommune har en næringsstruktur med sterke primærnæringer der reindrifta, jordbruk og fjordfiske/fiskeri er bærende næringer. Primærnæringene har vekst, og det investeres jevnt. I Øst-Finnmark har Nesseby nest høyest verdiskapning pr. innbygger innen landbruket.

Primærnæringsutøvere kombinerer i økende grad med sekundær- og tertiærnæring. Eksempler på dette er reindrift som kombineres med slakteri og merkevarebygging mot detaljmarkedet, og kystfiskere som kombinerer tradisjonell næring med guiding og turistfiske. Transport, bygg- og anlegg og service er viktige næringer. Nesseby kommune er bevisst sitt utviklingspotensial, og har gjort og gjør viktige investeringer i infrastruktur for å stimulere dette. Nesseby søker gjennom deltakelse i regionale/interkommunale utviklings- og nærings samarbeid å møte behovet for veiledning for etablerere og næringsutøvere. Nesseby kjøper landbruksadministrasjon fra Tana kommune, og er deltaker i Sápmi Næringshage som har ukentlige kontordager i Nesseby. Kommunen har lav arbeidsledighet og stor utpendling til Tana og Vadsø, men også betydelig innpendling.

3.4 Miljø, klima og samfunnsikkerhet

En bærekraftig utvikling er del av formålet med plan- og bygningsloven. Miljøperspektivet er derfor særlig nødvendig å inkludere i all kommunal planlegging. Naturmangfoldloven gjør seg gjeldende for all forvaltning som berører natur, og berører mye av kommunens planlegging og planer. I Nesseby kommune er det samlet mye tradisjonskunnskap om naturens mangfold over mange år, men kommunen har liten erfaring i å bruke naturmangfoldloven i forvaltningen. Dette gjelder spesielt i planlegging av motorferdsel i utmark. Kommunen har derfor behov for å styrke kunnskapen om stortingsmeldingen om naturmangfold, Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold*

Klimautfordringer i form av stigende havnivå, økt skred- og flomfare og store nedbørsmengder er blant de største utfordringene vi står ovenfor på verdensbasis i dag. Et endret klima får konsekvenser for kommunens planlegging, og kunnskap om hvordan et endret klima vil påvirke miljø og samfunn i Nesseby kommune er derfor analysert. Risiko- og sårbarhetsanalyser er et viktig redskap for kommunens samfunns- og arealplanlegging. En helhetlig ROS-analyse og beredskapsplan har vært et prioritert planområde i 2016 sammen med beredskapsplanen som er ferdig september 2016.

3.5 Transport og infrastrukturbygging

På trafikk- og transportområdet har Nesseby ikke store utfordringer med forholdsvis god vegstandard på E6 og E 75 som går gjennom kommunen. Befolkningen benytter i stor grad privatbil og har lav kollektivandel i reisemønsteret. Trafikksikkerhetsplanen 2016-2019 tar opp viktigheten av å fortsette tilretteleggingen for gående og syklist. Både for å på sikt gi alternativer til tradisjonell bilbruk, men også for bolyst, folkehelse og miljø. Det har gjennom vekst i antall eldre og i flyktninger blitt et stort behov for økt kollektivtransport spesielt innad i kommunen men også til Tana og Vadsø.

Innenfor kommunal infrastruktur som vann og avløp er det tatt store løft de senere år der noen prosjekter fortsatt er under planlegging i arbeid. Fiskerihavna har for få liggeplasser for den lokale fiskeflåten og det er behov for å utvide flytebryggeanlegget. Kun de tre bygdene Nesseby, Varangerbotn og Nyborg har full fiberutbygging, og de mer spredtbygde delene av kommunen mangler god nettilgang.

4. SENTRALE PLANOMRÅDER OG PRIORITERINGER 2016-2019

4.1 Kommunedelplaner:

I henhold til pbl. § 11-1 kan *kommunedelplan* brukes som betegnelse på en plan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder (sektorer). Det kan utarbeides kommunedelplan for ethvert tema eller virksomhetsområde hvor dette er hensiktsmessig. Det er kommunestyret som avgjør om det skal settes i gang arbeid med en separat kommunedelplan. Paragrafen bestemmer videre at det for alle kommunedelplaner skal utarbeides planprogram jf. pbl. § 4-1. Videre skal kommunedelplaner ha en egen handlingsdel med anvisning på tiltak for gjennomføringen av planens målsettinger innenfor kommuneplanperioden på fire år. Videre forutsetter bestemmelsen en årlig rullering og eventuell revisjon i sammenheng med den årlige rulleringen av handlingsprogrammet og arbeidet med økonomiplanen.

4.2 Oppvekst og barn/unges trivsel

Kommuneplanens strategidel sier i målområde 2- Oppvekstvilkår at Nesseby kommune skal være et godt og trygt samfunn å vokse opp i. I målbeskrivelsen slås det fast at Nesseby kommune skal bidra til at barn og unge i alderen 0-20 år skal tilbys gode kommunale tjenester og trygge og stimulerende oppvekstvilkår. Oppvekstsenterets slagord er: *Vi er Nessebys framtid.*

Nesseby oppvekstsenter gir et enhetlig tilbud med barnehage, skole og skolefritidsordning på samisk og norsk og er samlokalisert i Varangerbotn. Det er en stabil og kompetent lærerstab med jevnt gode grunnskolepoeng, gode nasjonale prøveresultater og god elevtrivsel som resultatindikatorer. Både barnehage og skole arbeider etter PALS- metodikk for å oppnå trivsel og gode verdier. Skolen er språkskole i et nasjonalt prosjekt. Oppvekstsenteret ivaretar velkomstklasser for flyktninger og voksenopplæring bla for flyktningene. Elever i videregående skoler fra Nesseby har mindre frafall enn Finnmark for øvrig. Gjennom prosjektet *Tidlig intervensjon* arrangerer man kurset *How to hybel*. Nesseby har kulturskoetilbud og kommunal fritidsklubb for ungdom.

Utfordringer

Det er en utfordring i Nesseby å rekruttere nok samiskspråklige lærere og pedagoger/assistenter i barnehage og skolefritidsordning. Det samme gjelder flerkulturell kompetanse. I tillegg står vi foran et generasjonsskifte i lærerstaben som vil kreve en aktiv rekrutteringspolitikk fra Nesseby kommune. Selv om oppvekstsenteret er nybygd er det plassproblemer fordi barne- og elevtallet har vokst mer enn forventet og framskrevet. Ungdomsklubben har hatt ustabile lokaler som nå er løst ved at kommunen har kjøpt lokaler. Det er viktig å ha et sterkt fokus på forebyggende arbeid blant barn og unge for å gi en trygg og god oppvekst med gode verdier. Barn og unges medvirkning i planprosessen skal ivaretas iht plan- og bygningsloven.

Planbehov

- Kommunedelplan for oppvekst og barn/ungdoms trivsel må utarbeides i planperioden. Kulturskolens og fritidsklubbens aktivitet skal innarbeides.

4.3 Helse, pleie, omsorg og bistand

Tjenestene omfatter legetjeneste som er felles med Tana som er vertskommune, fysioterapi, hjemmebasert omsorg for flere grupper, omsorgsboliger og sykehjemstjenester, rus- og psykiatritjenester, PPT og flyktningetjenester. Barneverntjenesten blir felles med Tana fra 1.9.2016 der Nesseby er vertskommune.

Utfordringer

I plansammenheng er det gjort et løft på området ved at det er utarbeidet planer for boligsosialt område, rusmiddelpolitikk og for bosetting og integrering av flyktninger i 2016 slik:

- *Boligsosial handlingsplan 2016-2019* er utarbeidet og vedtatt i kommunestyret 22.6.2016
- *Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2016-2019* er utarbeidet og vedtatt i kommunestyret 22.6.2016
- *Helhetlig plan for bosetting og integrering av flyktninger 2016-2019* er utarbeidet og vedtatt i kommunestyret 22.6.2016

Det som bør prioriteres høyt i perioden er en kommunedelplan for helse, pleie, omsorg og bistand der tjenestene blir beskrevet i kvalitet og dimensjonering og med beregning av personell. Det er ikke gjort en helhetlig beregning av status og behov for plasser i hjemmebasert omsorg, institusjonsbehov, tilbud for brukere med spesielle behov/rustjenesten de senere år. Hele området må derfor gjennomgå, beskrives og defineres ift lovpålagte tjenester og omfanget av mertjenester Nesseby kommune skal gi. På grunn av at det mangler planverk på området er det allerede satt i gang et arbeid som bygger på dette grunnlaget:

Overordnet pleie- og omsorgsplan for Nesseby kommune bør inneholde følgende:

- Beskrivelse av valgte prioriteringsområder – strategi – ut fra statlige føringer, befolkningsutvikling og registrerte/ fremtidige behov for tjenester.
- Ha særlig fokus på tjenester rettet mot demente, som beskriver kvalitet og kompetansebehov innen demensomsorgen (institusjonsplasser, demensteam, dagtilbud)
- En beskrivelse av status og utfordringer i pleie- og omsorgstjenestene
- En beskrivelse av samhandling og medisinsk oppfølging – samhandlingsavtaler med spesialisthelsetjenesten, Kommunale akutt plasser (KAD-senger)
- En gjennomgang av organisering av pleie og omsorgstjenestene, i forhold til lederstruktur, bruk av fagkompetanse på riktig sted og effektiv fleksibilitet og samhandling enhetene i mellom.
- Felles verdier og målsettinger for hjemmetjenesten og institusjonstjenesten
- Beskrivelse av behov for rekruttering og kompetansebygging
- Beskrivelse av ressursbehov/ økonomiske rammer i planperioden
- Vurdering av tjenestenivået – kapasitet og kvalitet

Hjemmebaserte tjenester:

Målsetting for pleie og omsorgstjenesten er å tilrettelegge tjenestene slik at brukeren kan bo hjemme lengst mulig. Basisnivået er hjemmebaserte tjenester. Det bør legges vekt på å bygge opp under brukerens egen omsorgsevne og støtte opp under familie- og nettverksomsorg. Det stilles store krav til ansattes kompetanse og fleksibilitet for å møte brukernes behov på en faglig forsvarlig måte. Det vil kunne være stor variasjon i brukernes behov for tjenester og oppfølging.

Institusjon:

Pleie- og omsorgsplanen bør legger til grunn at sykehjem skal være for brukere med spesielle pleiebehov eller store medisinske oppfølgingsbehov. Egne kriterier for tildeling av tjenester og institusjonsplasser må utarbeides.

Planen må se på muligheten for samspilleffekt mellom hjemmetjenesten og heldøgnsstilbudene.

Leon – prinsippet (laveste effektive omsorgsnivå) bør være styrende for tjenestetilbudet i pleie og omsorgstjenesten.

Planbehov

- Kommunedelplan for helse, pleie, omsorg og bistand må utarbeides i planperioden
- Rus- og psykiatriplan er under utarbeidelse og vil bli ferdigstilt desember 2016

4.4 Samisk språk

I *kommuneplanens strategidel* er det overordnede målet at samisk kultur og språk skal styrkes.

Målbeskrivelsen sier at Nesseby kommune skal kjennetegnes som en aktiv bidragsyter i utvikling og formidling av samisk språk og kultur med økning av antall barn som velger samisk i barnehage og skole og økning i samiskspråklige aktiviteter.

Samisk språkplan 2011-2014 er styringsverktøy for Nesseby kommune, men må rulleres. Målet med planen er å styrke samisk språkutvikling og gi kommunens innbyggere tjenester på begge språk i alle sammenhenger. Språkplan for barnehagen og skole er implementert i planen.

Planen omhandler samisk språk i dagens situasjon, lover og vedtekter, overordnede målsettinger og tiltak for å nå disse målene.

Nesseby kommune tilhører samisk forvaltningsområde og har derfor et særlig ansvar å utvikle og styrke det sjøsamiske språk (termer og dialekter), kultur og levesett.

Utfordringer

Unjárgga gielda/ Nesseby kommune hører inn under forvaltningsområdet for Samelovens språkregler. Språkplanen tar utgangspunkt i Samelovens språkregler som skal sikre den enkelte retten bl.a. til å

- Bruke samisk i kontakt med offentlig organ
- Møte samisk språk i offentlige sammenhenger
- Få opplæring i og på samisk

Sameloven §1-1 lyder: "*Lovens formål er å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe i Norge kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.*"

Sameloven §1-5 lyder: "*Samisk og norsk er likeverdige språk. De skal være likestilte etter bestemmelsen i kapittel3 .*"

Samelovens § 3-8 *Rett til opplæring i samisk*

Enhver har rett til opplæring i samisk. Kongen kan gi nærmere regler om gjennomføringen av denne bestemmelsen. For opplæring i og på samisk gjelder i og i medhold av lov om grunnskolen og den videregående opplæringa(opplæringsloven).

Kommunestyret vedtok f.o.m. skoleåret 1992/93 å innføre samisk som obligatorisk undervisningsfag i hele grunnskolen. De kommunale barnehagene i Unjárgga gielda / Nesseby kommune skal bygge på samisk språk og kultur jf. "Lov om barnehager" § 2 og § 7, og de til enhver tid

fastsatte forskrifter og retningslinjer, kommunale vedtak og planer for barnehagen.

Hovedmålene i planen er:

- Styrke og videreutvikle samisk språk, kultur og identitet i Nesseby kommune
- Alle ansatte i barnehage, grunnskole og kulturskole skal bli tospråklige; samisk – norsk
- Samisk skal også i framtiden være et levende språk som skal brukes i alle sammenhenger
- Samisk og norsk skal være likestilte språk i alle sammenhenger i den kommunale forvaltninga

Planbehov

- Samisk språkplan skal rulleres i planperioden 2016-2019

5. TEMAPLANER

5.1 Folkehelse og idrett

Fra 1. januar 2012 trådte ny lov om folkehelse i kraft. Med folkehelseloven og samhandlingsreformen får kommunene større ansvar for folkehelsearbeid og befolkningens helsetjenester. Folkehelseloven bygger opp under viktigheten av tverrsektoriell innsats og påpeker at ansvaret for å ivareta helse og forebygge helsearbeid ikke utelukkende angår helsesektoren, men alle kommunens sektorer – «Helse i alt vi gjør». Folkehelselovens § 5 pålegger kommunene å ha oversikt over folkehelseutfordringene i kommunen, og jf. § 6 skal denne oversikten legges til grunn i planstrategiarbeidet. Det er videre lagt opp til en strategi for å realisere folkehelsearbeidet gjennom at alle virksomhetene har med seg folkehelseperspektivet inn i sitt daglige arbeid, og folkehelse skal være et tema i alle kommunale planer som berører området

Utfordringer

Senter for samisk helseforskning (SSHF) ved Universitetet i Tromsø gjorde vinteren 2014 en særskilt *Helse og livsstilsundersøkelse, SAMINOR*. Resultatene skal legges fram i august 2016 og vil legge grunnlaget for planlegging og tiltak på dette området. Nesseby er en kommune der man må bruke bil mye, og snøskuter og firhjulinger er viktige framkomstmidler i arbeid og fritid. Nesseby støtter alle idrettslagene og aktivitetslagene i kommunen og satser på utbygging av flere gang- og sykkelstier for økt aktivitet som gir helsegevinster. Befolkningen er svært aktive i friluftsliv på alle måter. Kommunen har meldt seg inn i Finnmark friluftsråd i juni 2016. Idrettslagene har svært stor oppslutning i aktivitetsfremmende tiltak som *Til topps i Nesseby*.

Planbehov

- Idrettsanleggsplan er under utarbeidelse og vil bli behandlet i kommunestyret i desember 2016
- Grunnlagsdokument for status i folkehelse utarbeides i 2016 etter at samisk folkehelseundersøkelse foreligger
- Folkehelsearbeidet skal integreres i barnehage, skole, SFO, eldreomsorg og miljøarbeid. Det vil derfor ikke bli utarbeidet egen folkehelseplan.
- Kartlegging og verdsetting av friluftsområder utarbeides i planperioden.

5.2 Samfunns- og næringsutvikling

Utfordringer

Det er behov for en samlet næringspolitisk plan i Nesseby kommune for å gi tydeligere signaler for utviklingsbehov og retning for næringslivet. Dette ønsker kommunen å løfte opp til én *kommunedelplan for næringsutvikling* som skal favne alle aktuelle næringer; reindrift, fiskeri, landbruk, reiseliy, kulturnæringer, industri, handel osv. Dette for å utrede muligheter for hver næring og gi føringer fra kommunen overfor næringslivet og i forhold til satsingen fra kommunens to næringsfond.

Planbehov

- Kommunedelplan for næringsutvikling utarbeides i planperioden

5.3 Miljø og klima

Kommunal planlegging er viktig for å begrense energiforbruket og klimagassutslipp. Regjeringen har bestemt at klima- og energiplanlegging skal integreres i kommunenes planarbeid. Kommunene har også fått nye oppgaver innen vann-, avfalls- og rovviltforvaltning samt motorferdsel i utmark. Kommunene har likevel ikke ressursmessig blitt styrket som følge av ny lovgivning. Nesseby har ingen kommunale bygg med oppvarming fra ikke-fornybare kilder lengre og oppvekstsenteret som er nybygd har jordvarme som energikilde. Den største negative miljøpåvirkning i Nesseby er stor gjennomgangstrafikk med bil til/fra andre kommuner langs E6 og E75. Kommunen kan i svært liten grad påvirke denne. Kommunen har en del motorferdsel i utmark, men også svært store arealer. Nesseby kommune har etablert eget fellingslag for rovvilt etter at staten avsluttet finansiering av interkommunale fellingslag.

I forbindelse med utbedringer av avløpsanlegg foretas det samtidig en revidering av gjeldende avløpsplan for Nesseby kommune.

Kommunestyret har bevilget midler sammen med Finnmark Friluftsråd til å rydde hele strandlinjen på 10 mil i Nesseby kommune sommeren 2016. Gjennom sommerjobb for ungdom er tiltaket snart gjennomført.

Det har kommet fram i arbeidet med ny ROS-analyse at Nesseby er mindre utsatt for store klimaendringer på grunn av beliggenhet innerst i en fjord med få direkte farlige klimapåvirkninger.

Utfordringer

Ved kommunale nybygg framover vil det søkes å bruke lavenergiløsninger gjennom å benytte TEK10. Dette gjøres også i privat boligbygging. På grunn av svært spredt bebyggelse er det ikke mulig å benytte fjernvarmeløsninger.

Planbehov

- Avfallsplan for småbåthavner i Nesseby er utarbeidet i mai 2016
- Avløpsplan revideres 2016 og behandles desember 2016
- Helhetlig ROS-analyse og ny beredskapsplan er under utarbeidelse og vil bli vedtatt desember 2016
- Nye forskrifter for snøskuterkjøring er under utarbeidelse og miljøhensyn vektlegges der.

5.4 Trafikksikkerhet og barns trygghet i trafikken

Stortinget har gjennom arbeidet med Nasjonal Transportplan (NTP) bedt regjeringen stimulere til at flere kommuner utarbeider handlingsplaner for trafikksikkerhet. Det er i Finnmark fylkeskommunes handlingsprogram for trafikksikkerhet satt en forutsetning om å utarbeide trafikksikkerhetsplaner i kommunene for å kunne søke om midler til trafikksikkerhetstiltak. Nesseby kommune har hatt trafikksikkerhetsplaner fra 1998, 2006-2009 og 2010-2013. Det ble i mars 2016 satt i gang rullering

og kommunestyret vedtok 22.6.2016 *Trafikksikkerhetsplan 2016-2019, mål- og strategidel samt handlingsplan 2016- 2017.*

Utfordringer

Handlingsplanen er konsentrert om holdningsskapende arbeid og trafikkopplæring, bygging av gang- og sykkelvei Nyborg-Varangerbotn og *prosjektet Barnetråkk* for å sikre barn i trafikken. Det vurderes som krevende å gjennomføre hele handlingsplanen administrativt og økonomisk.

Planbehov

- Handlingsplan 2018-2019 må utarbeides i planperioden.
- Kommunal vegplan utarbeides i planperioden.

5.5 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har en lovfestet beredskapsplikt, og skal utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for alle samfunnsområder. Den overordnede målsetningen med kommunal beredskapsplikt er å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet. Kommunen skal gjennom ROS-arbeidet få en bedre oversikt over og øke bevisstheten om de viktigste risiko- og sårbarhetsområdene i kommunen. I tillegg skal kommunen utarbeide en helhetlig beredskapsplan som viser hvordan og av hvem risiko og sårbarhet skal håndteres for å styrke samfunnssikkerhetsarbeidet.

ROS-arbeidet skal:

- Identifisere uønskede hendelser som kan komme til å skje,
- Angi sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe,
- Angi ulike sårbarheter som kan påvirke sannsynlighet og konsekvenser,
- Beskrive hvilke konsekvenser hendelsen kan få,
- Beskrive tiltak som kan redusere sannsynligheten for uønskede hendelser og/eller redusere uønskede konsekvenser hvis uønskede hendelser inntreffer.

Utfordringer

Helhetlig ROS er en lovpålagt plan, og ble i Nesseby kommune sist gang revidert i 2011. Nye regler og tilsyn fra fylkesmannen i Finnmark i 2014 avdekket behov for å utarbeide ny ROS-analyse og oppdatere beredskapsplanen. Dette arbeidet ble satt i gang i april 2016 og skal sluttbehandles i kommunestyret 15.12.2016.

Planbehov

- Helhetlig ROS og beredskapsplan er oppdatert i 2016 og det er ikke behov for å oppdatere planen i perioden 2016-2019 hvis ikke lovverket endres.

6. SAMARBEIDSSOMRÅDER MED ANDRE KOMMUNER

Nesseby kommune har et utstrakt samarbeid med Tana kommune og det er behov for felles planarbeid på en rekke tjenesteområder. Dette har så langt ikke vært ivare tatt felles og må prioriteres framover for å forenkle og legge felles premisser for tjenestene. Lege- og legevaktsamarbeidet og felles barneverntjeneste er organisert som vertskommunesamarbeid etter Kommunelovens § 28, mens de andre tjenestene er basert på kjøp av tjenester. Tana er vertskommune for legesamarbeid og Nesseby er vertskommune for barnevern.

6.1 Felles kommunehelsetjeneste og legevaktsamarbeid med Tana

Planbehov

Planbehov i felles kommunehelsetjeneste inkludert smittevernplan tas opp med Tana kommune og nødvendig planarbeid iverksettes av Tana kommune som vertskommune.

6.2 Felles barnevernstjeneste med Tana

Planbehov

Internkontroll i felles barnevernstjeneste utarbeides og nødvendig arbeid iverksettes av Nesseby kommune som vertskommune.

6.3 Felles IKT-drift med Tana

Planbehov

Planbehov i felles IT driftstjeneste tas opp med Tana kommune og nødvendig planarbeid iverksettes av Tana kommune i samarbeid med Nesseby kommune. Samarbeidsmodellen har til nå hatt stor fokus på drift og litt fokus på plansamarbeid. Utfordringen med IT er at hardware og software har en levetid som er svært mye kortere enn de 4-årige kommunale planene og at initiativene i kommunen kommer som følge av endringer ute på de forskjellige tjenesteområdene der hvor IT til nå kun har vært med i slutten av endringsprosessen.

6.4 Kjøp av landbrukstjenester og matrikkelføring

Planbehov

Landbruksforvaltningen i Nesseby kommune ivaretas gjennom et formelt samarbeid med utviklingsavdelingen i Tana kommune. I dette inngår også arbeidet med gårdskart og saksbehandling i forhold til jordloven.

Landbruket i kommunen har hatt en positiv utvikling ved en dobling i antall sauebruk og dyrket areal siden 2001. Tap til rovdyr har vært et problem. Lite arealkonflikter med reindriftnæringen. Kommunen har ingen egen landbruksplan men inngår i planen som utarbeides av Tana kommune for samarbeidskommunene. For tiden ser en ingen grunn til å utarbeide en egen landbruksplan for Nesseby kommune.

I 2014 inngikk Nesseby kommunen et formelt samarbeid om matrikkelføring og oppmålingstjenester med Tana kommune. Tjenesten har så langt fungert meget bra. Selv om det ennå er et etterslep på å rette feil i matrikkelen er mye gjort. Oppmålingstjenester tas fortløpende med kort ventetid. Matrikkelføringer tas også fortløpende samtidig som det ryddes opp i feilregistreringer. Nesseby kommune ser samarbeidet med Tana som meget nyttig og effektivt. Det foreligger ingen planbehov.

7. FORSLAG TIL PLANPROGRAM 2016 – 2019, 2020-2023

Nye planer 2016-2019	Plantype	Opp start	Ferdig stilling	Ansvarlig	Planperiode 2020-2023
AREALPLANER					
Samfunnsplan	Kommune plan	2020	2022		
Arealplan	Kommune plan	2020	2022	Teknisk	
Kommuneplanens arealdel				Teknisk	
Reguleringsplan Varangerbotn		2019	2021	Teknisk	
KOMMUNEDELPLAN					
Plan for oppvekst og barn/unges trivsel	Kommune delplan	2016	2017	Oppvekst	
Helse, pleie, omsorg og bistandsplan	Kommune delplan	2016	2017	Pleie og omsorg, hjelpetjeneste	
Strategisk plan for samisk språk og kultur	Kommune delplan	2017	2017	Rådmann	
Strategisk næringsplan	Kommune delplan	2016	2017	Stab og samfunn	
TEMAPLANER					
Trafikksikkerhetsplan 2016-2019	Temaplan	2016	2016	Rådmann	
Helhetlig plan for bosetting og integrering av flyktninger 2016-2019	Temaplan	2015	2016	Hjelpe tjenesten	
Boligsosial handlingsplan 2016-2019	Temaplan	2015	2016	Hjelpe tjenesten	
Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2016-2019	Temaplan	2015	2016	Hjelpe tjenesten	
Idrettsanleggsplan	Temaplan	2016	2016	Stab og samfunn	
Kartlegging og verdsetting av friluftsområder	Temaplan	2016	2017	Stab og samfunn	
Helhetlig ROS og beredskapsplan	Temaplan	2016	2016	Teknisk	

Hovedplan for avløp, rullering	Temaplan	2016	2016	Teknisk
Kommunal vegplan	Temaplan	2018	2018	Teknisk
Oversikt over kommunens folkehelse	Grunnlags dokument	2016	2017	Kommun eoverlege
Formannskapet er planutvalg som innstiller til kommunestyret i alle plansaker				